

PSV - M A A J A V E S I

VAPO OY ENERGIA

Vasikkasuon kasvillisuusselvitys

FM Sari Ylitulkkila
Fil. yo Antje Neumann

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KASVILLISUUS	1
2.1	Kasvillisuus selvityksen toteutustapa	1
2.2	Tulokset	1
2.2.1	Yleiskuvaus	1
2.2.2	Suotyypit	2
2.3	Huomionarvoiset elinympäristöt ja uhanalaiset kasvilajit	3
3	MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT	3
4	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	3
5	KIRJALLISUUS.....	4

LIITTEET

- Liite 1 Sijaintikartta (1:200 000)
Liite 2 Kasvillisuuskuviointi ja valokuvien ottopaikat (ilmakuva 1:10 000)
Liite 3 Vasikkasuolla havaittua kasvilajistoa
Liite 4 Valokuvia Vasikkasuolta

1 JOHDANTO

Vasikkasuo sijaitsee Kuivaniemen kunnassa noin 2 km Oijärvestä länteen. Alueelle tehtiin kasvillisuusselvitys. Inventointialue oli kooltaan noin 125 ha. Tutkimusalueen rajaus on esitetty liitteen 1 kartalla.

Suomen suoaluejaossa Vasikkasuo kuuluu Pohjanmaan aapasuoalueeseen. Pohjanmaan ja Suomenselän alueiden tasaisuus suosii laajojen aapasoiden esiintymistä. Kasvukauden pituus on alueella reilusta neljästä viiteen kuukautta (Eurola 1999). Suhteellisen vaatimattomasta kevättulvasta johtuen suot ovat kuivahkoja. Sekä rimpisyys että jänteisyys ovat yleensä heikosti kehittyneitä. Avosoiden osuus on huomattava, erityisesti alueelle ovat luonteenomaisia *Sphagnum papillosum* (kalvakkarahkasammal) –valtaiset kalvakkanevat. Soiden reunoilla esiintyy lähinnä tupasvilla-, pallosara- ja nevarämeitä (Kalliola 1973). Vasikkasuon alue sijoittuu eliömaantieteellisesti Oulun Pohjanmaan (OP) alueelle (Hämet-Ahti ym. 1998).

2 KASVILLISUUS

2.1 Kasvillisuusselvityksen toteutustapa

Tutkimusalueen kasvillisuutta kuvioitiin karkeasti ilmakuvan ja peruskartan avulla. Kasvillisuuskuviointi tarkennettiin maastokäynnillä 6.8.2004. Inventoinnissa keskityttiin varsinaiselle inventointialueelle, mutta myös reuna-alueita tarkastettiin. Vasikkasuon kasvillisuuskuviointi on esitetty liitteen 2 ilmakuvalla. Suotyypit määritettiin Eurolan ym. (1995) mukaan. Tutkimusalueelta laadittu kasvilajilistaus on esitetty liitteessä 3 ja liitteessä 4 on valokuvia alueelta. Valokuvien ottopaikat on esitetty liitteessä 2.

2.2 Tulokset

2.2.1 Yleiskuvaus

Vasikkasuo on laaja ja karu avosuo. Alue on pääosin luonnontilainen, luonnontilaisin kokonaisuus on alueen itäpuolisko. Ojituksia on tehty erityisesti alueen länsipuoliskolla, länsi- ja itäosaa yhdistävällä alueella sekä avosoiden reunaosilla. Vasikkasuon itäpuolisko on pääosin karua rimpinevaa, länsipuoliskossa sekä itäpuoliskon reunamilla vallitsevat välipinta- ja karut saranevat. Paikoin nevat muodostavat yhdistelmätyyppejä rämeiden kanssa tai ovat rahkoittuneita.

Vasikkasuota ympäröivät metsät ovat tavanomaista talousmetsää, metsiä rajaa avosuon puolella rämeinen reunus. Ojitetuilla reunarämeillä kuivumista on havaittavissa ojien lähialueilla. Selkeästi ojitusten muuttamaa rämekasvillisuutta esiintyy tutkimusalueen itälaidalla ja pohjoisosissa. Välittömästi inventointialueen eteläpuolella sijaitsee toiminnassa oleva Vasikkasuon turvetuotantoalue.

2.2.2 Suotyypit

Rämeet

Vasikkasuolla avosuon reuna-alueet ovat rämettä tai rämereunaista kangasta. Luonnontilaiset rämeet ovat tyypiltään lähinnä rahkarämeitä (variksenmarjarahkaräme VaRaR, kanervarahkaräme KrRaR), pallosararämeitä (PsR), tupasvillarämettä (TR) sekä isovarpurämettä (IR). Rämekasvillisuutta esiintyy lisäksi nevojen mättäisillä jänteillä. Ojitetut rämeet ovat kasvillisuudeltaan eriasteisesti muuttuneita. Reunaojien läheisyydessä kuivuminen on havaittavissa lähinnä männyn kasvun parantumisena sekä erityisesti vaivaiskoivun *Betula nana* lisääntymisenä.

Rämeillä puustoa muodostaa mänty *Pinus sylvestris*, variksenmarjarahkaräme on monin paikoin puutonta.

Nevat ja suoyhdistelmät

Vasikkasuon nevakasvillisuus on koko alueella oligotrofista. Paikoin nevakasvillisuus kombinoituu nevaräme yhdistelmäksi, välipintaiset nevat ovat paikoin myös rahkoittuneita. Nevaosien pääkasvillisuustyyppit ovat oligotrofinen Sphagnum-rimpineva (OLSphRiN) sekä oligotrofiset saranevat (oligotrofinen lyhytkorsineva OILkN, oligotrofinen suursaraneva OISN).

Vasikkasuon itäpuoliskon rimmikko on kauttaaltaan karu. Vesien valumasuunta on etelään, märmät rimmikot sijaitsevat suon eteläpäässä. Rimpineva on valtaosin rahkasammalpeitteinen (oligotrofinen Sphagnum-rimpineva OLSphRiN). Ruopparimpiä esiintyy yksittäin, mm. suon eteläosassa (oligotrofinen ruopparimpineva OIRuRiN). Rimpinevan kenttäkerrosta hallitsevat Vasikkasuolla leväkkö *Scheuchzeria palustris*, raate *Menyanthes trifoliata* ja mutasara *Carex limosa*. Pohjakerroksessa vallitsevat kuljurahkasammat (*Sphagnum cuspidata* -ryhmä). Rimmikon lomassa on pienialaisesti myös karurimpistä kalvakkanevaa (OIRiKaN).

Oligotrofista lyhytkorsinevaa esiintyy Vasikkasuolla molempia alatyyppejä (oligotrofinen kalvakkaneva OIKaN, oligotrofinen varsinainen lyhytkorsineva OIVLkN). Kalvakkanevalla kenttäkerrosta hallitsee kalvakkarahkasammal *Sphagnum papillosum*, varsinaisella lyhytkorsinevalla lähinnä jokasuonrahkasammal *S. angustifolium* ja punarahkasammal *S. magellanicum*. Kenttäkerroksen yleisimmät lajit ovat lyhytkorsinevalla tupasvilla *Eriophorum vaginatum*, tupasluikka *Trichophorum cespitosum* ja rahkasara *Carex pauciflora*.

Oligotrofista suursaranevaa (OISN) esiintyy Vasikkasuolla lyhytkorsinevaa vähemmän. Suursaravaltaiset kohdat sijoittuvat lähinnä avosuon laitamille ja rimmikoiden lomaan. Suursaroista vallitsevat pullosara *Carex rostrata* ja jouhisara *C. lasiocarpa*. Kenttäkerroksessa vallitsee paikoin kalvakkarahkasammal (oligotrofinen kalvaka suursaraneva OIKaSN), paikoin jokasuonrahkasammal ja kuljurahkasammat (oligotrofinen varsinainen suursaraneva OIVSN).

Nevakasvillisuus muodostaa paikoin yhdistelmätyyppejä variksenmarjarahkarämeen kanssa (OILkR = oligotrofinen lyhytkorsiräme, OISR = oligotrofinen sararäme). Vasikkasuon länsipuoliskon eteläosassa neva on rahkoittunutta.

2.3 Huomionarvoiset elinympäristöt ja uhanalaiset kasvilajit

Inventointialueella ei esiinny luonnonsuojelulain (N:o 1096, § 29, vuodelta 1996) tai metsälain (N:o 1093, § 10, vuodelta 1996) nojalla suojeltuja luontotyyppejä.

Tiedot alueen uhanalaisista kasvilajeista tarkastettiin Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksesta (Tupuna Kovanen 9.6.2004). Vasikkasuon alueelta ei ole tiedossa havaintoja valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisista eikä silmälläpidettävistä tai rauhoitetuista kasvilajeista. Myöskään maastokäynnillä alueella ei havaittu uhanalaisia kasvilajeja.

Valtion ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan läheisin huomioitava suojelualue on reilut 3 km Vasikkasuon länsipuolella sijaitseva Iso Hirviaavan-Lähteenaaavan Natura-alue (FI1101400), joka on suojeltu soidensuojelualueena. Reilut 3 km Vasikkasuon kaakkoispuolella sijaitsee Viitaojanlatvasuon Natura-alue (FI1101403).

Vasikkasuolta on laadittu erillinen linnustoselvitys. Kasvillisuus selvityksen aikana Vasikkasuon koillisosassa havaittiin kaksi kurkea.

3 MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT

Vasikkasuon itäpuolisko on laaja ja luonnontilainen avosuo, jolla on pitkälle komeaa ja häiriintymätöntä aapasuomaisemaa. Länsipuoliskon ojitetuilla pohjoisosilla kasvaa vähäisesti mäntyä. Vasikkasuo sijaitsee hyvin syrjäisellä seudulla eikä alueen läheisyydessä ole asutusta tai teitä. Suon eteläpuolella on Vasikkasuon toiminnassa oleva turvetuotantoalue. Turvetuotannossa inventointialuekin muistuttaisi lähinnä maataloustuotannossa olevaa peltoa, paitsi että turvesuo on kesäajan kasviton (Turveteollisuusliitto ry 2002).

Vasikkasuon avosuon reunamilla kasvoi melko runsaasti karpaloa. Hillaa kasvoi selvästi vähäisemmin reunarämeillä ja nevaräme yhdistelmien mätäspinoilla.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vasikkasuo on karu, talouskäytössä olevien kangasmetsien ja pääosin ojitettujen rämeiden reunustama avosuo. Välittömästi inventointialueen eteläpuolella sijaitsee toiminnassa oleva Vasikkasuon turvetuotantoalue. Tutkimusalue on pääosin luonnontilainen, luonnontilaisin kokonaisuus on alueen itäpuolisko.

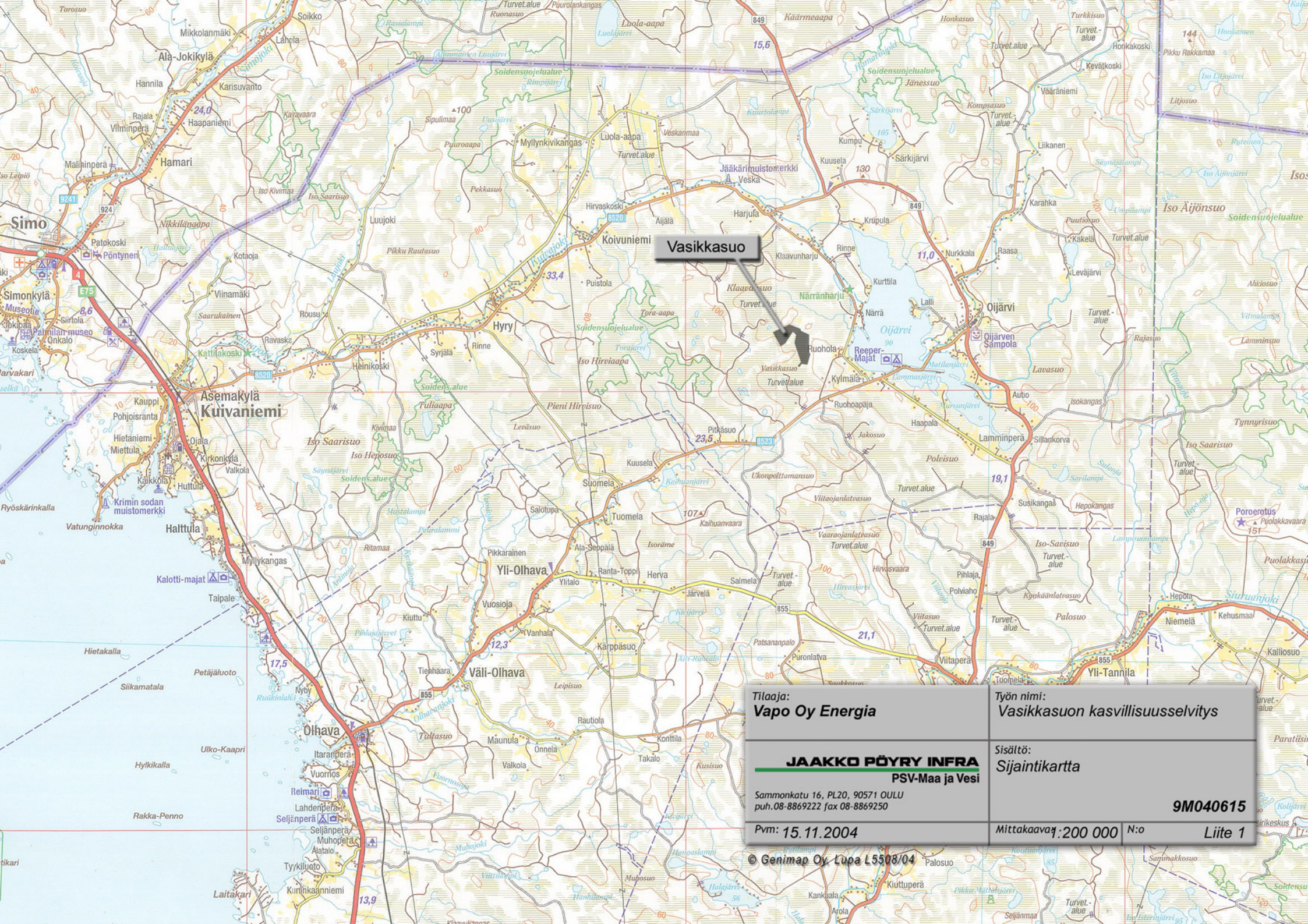
Vasikkasuon itäpuoli on rämeiden ja karujen saranevojen reunustamaa karua rimpinevaa, joka on lähes kauttaaltaan rahkasammalpeitteistä. Veden virtaussuunta on rimpialueella etelään. Tutkimusalueen länsipuoliskossa saranevat ovat hallitsevia. Paikoin ne ovat rahkoittuneita ja muodostavat yhdistelmätyyppejä rämeiden kanssa. Länsiosan pohjoisreuna on ojitettu ja muuttunut.

Vasikkasuolla ei esiinny luonnonsuojelulain tai metsälain mukaisia luontotyyppejä eikä alueelta ole tiedossa uhanalaisten tai rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä. Lähimmillään reilut 3 km Vasikkasuon länsi- ja kaakkoispuolella sijaitsee kaksi Natura 2000-aluetta.

Vasikkasuo sijaitsee syrjäisellä seudulla eikä alueen läheisyydessä ole asutusta. Suo on maisemaltaan häiriintymätön alue. Tutkimusalueen itäpuolisko on komea avosuo, jolla näkyvyyttä on pitkälle.

5 KIRJALLISUUS

- Eurola, S. 1999: Kasvipeitteemme alueellisuus. Oulanka reports 22. Oulanka biological station. University of Oulu.
- Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.
- Kalliola, R. 1973: Suomen kasvimaantiede. WSOY. Porvoo.
- Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.

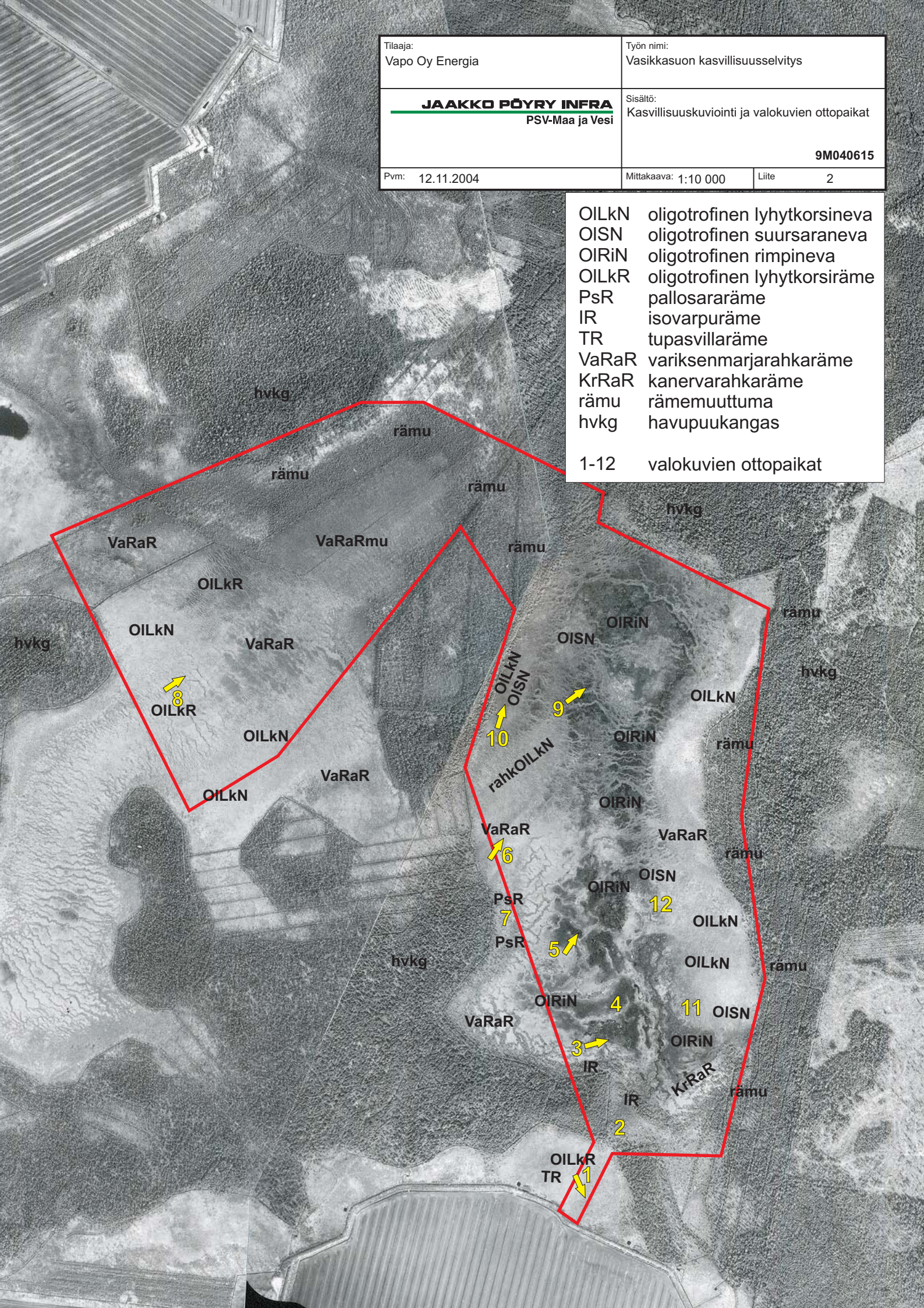

Tilaaja: Vapo Oy Energia	Työn nimi: Vasikkasuo kasvillisuus selvitys
JAAKKO PÖYRY INFRA PSV-Maa ja Vesi	Sisältö: Sijaintikartta
Sammonkatu 16, PL20, 90571 OULU puh.08-8869222 fax 08-8869250	9M040615
Pvm: 15.11.2004	Mittakaava: 1:200 000 N:o Liite 1

Tilaaaja: Vapo Oy Energia	Työn nimi: Vasikkasuon kasvillisuus selvitys	
JAAKKO PÖYRY INFRA PSV-Maa ja Vesi	Sisältö: Kasvillisuuskuviointi ja valokuvien ottopaikat	
Pvm: 12.11.2004	Mittakaava: 1:10 000	Liite 2
		9M040615

OILkN	oligotrofinen lyhytkorsineva
OISN	oligotrofinen suursaraneva
OIRiN	oligotrofinen rimpineva
OILkR	oligotrofinen lyhytkorsiräme
PsR	pallosararäme
IR	isovarpuräme
TR	tupasvillaräme
VaRaR	variksenmarjarahkaräme
KrRaR	kanervarahkaräme
rämu	rämemuuttuma
hvgk	havupuukangas

1-12 valokuvien ottopaikat

Vasikkasuolla havaittuja putkilokasveja

<i>Andromeda polifolia</i>	suokukka
<i>Betula nana</i>	vaivaiskoivu
<i>B. pubescens</i>	hieskoivu
<i>Calamagrostis purpurea</i>	korpikastikka
<i>Calla palustris</i>	vehka
<i>Calluna vulgaris</i>	kanerva
<i>Carex aquatilis</i>	vesisara
<i>C. canescens</i>	harmaasara
<i>C. globularis</i>	pallosara
<i>C. lasiocarpa</i>	jouhisara
<i>C. limosa</i>	mutasara
<i>C. magellanica</i>	riippasara
<i>C. pauciflora</i>	rahkasara
<i>C. rostrata</i>	pullosara
<i>Drosera longifolia</i>	pitkälehtikihokki
<i>D. rotundifolia</i>	pyöreälehtikihokki
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäälvejuuri
<i>Empetrum nigrum</i>	variksenmarja
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma
<i>E. palustre</i>	suohorsma
<i>Equisetum fluviatile</i>	järvikorte
<i>E. sylvaticum</i>	metsäkorte
<i>Eriophorum angustifolium</i>	luhtavilla
<i>E. vaginatum</i>	tupasvilla
<i>Hippuris vulgaris</i>	vesikuusi
<i>Juniperus communis</i>	kataja
<i>Ledum palustre</i>	suopursu
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka
<i>Menyanthes trifoliata</i>	raate
<i>Picea abies</i>	kuusi
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty
<i>Potentilla palustris</i>	kurjenjalka
<i>Rubus chamaemorus</i>	hilla
<i>Salix aurita</i>	virpajajuuri
<i>S. phylicifolia</i>	kiiltoajajuuri
<i>Scheuchzeria palustris</i>	leväkkö
<i>Trichophorum cespitosum</i>	tupasluikka
<i>Utricularia intermedia</i>	rimpivesiherne
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka
<i>V. oxycoccos</i>	isokarpalo
<i>V. uliginosum</i>	juolukka
<i>V. vitis-idaea</i>	puolukka

Vasikkasuolla havaittuja sammalia ja jäkäliä

<i>Aulacomnium palustre</i>	suonihuopasammal
<i>Hylocomium splendens</i>	metsäkerrossammal
<i>Pleurozium schreberi</i>	seinäsammal
<i>Polytrichum commune</i>	korpikarhunsammal
<i>P. strictum</i>	rämekarhunsammal
<i>Sphagnum angustifolium</i>	jokasuonraikasammal
<i>S. balticum</i>	silmäkerahkasammal
<i>S. capillifolium</i>	kangasraikasammal
<i>S. compactum</i>	paakkuraikasammal
<i>S. cuspidata</i> -ryhmä	kuljuraikasammalet
<i>S. girgensohnii</i>	korpirahkasammal
<i>S. fuscum</i>	ruskorahkasammal
<i>S. lindbergii</i>	aaparahkasammal
<i>S. magellanicum</i>	punarahkasammal
<i>S. papillosum</i>	kalvakkarahkasammal
<i>S. riparium</i>	happrarahkasammal
<i>S. russowii</i>	varvikkorahkasammal
<i>Splachnum luteum</i>	keltasompasammal
<i>Cladina arbuscula</i>	valkoporonjäkälä
<i>C. rangiferina</i>	harmaaporonjäkälä
<i>C. stellaris</i>	palleroporonjäkälä
<i>Cladonia</i> sp.	torvijäkälä

Valokuvia Vasikkasuolta

Kuva 1. Vasikkasuon turvetuotantoalueen laidalla tutkimusalueen kasvillisuus vaihtelee lyhytkortisesta nevesta tupasvillarämeeseen. Taustalla turveauma.

Kuva 3. Vasikkasuon itäpuoliskon eteläosassa on selkeitä rämejänteitä ja karua rimpinevaa.

Kuva 5. Vasikkasuon luonnontilaista itäosaa hallitsee laaja rimpineva.

Kuva 2. Veden virtaussuunta on Vasikkasuolla etelään. Tutkimusalueen eteläosassa ojitusten läheisyydessä on luhtavaikutteista kasvillisuutta.

Kuva 4. Suurin osa rimmistä on rahkasammalpeitteisiä. Kuvassa yksittäinen ruopparimpi alueen itäpuoliskon eteläosasta.

Kuva 6. Puutonta variksenmarjarahkarämettä luonnontilaisen osan länsilaidalla.

Kuva 7. Paikoin avosuon reunamilla on pallosararämettä.

Kuva 8. Vasikkasuon läntisen puoliskon pohjoisosa on ojitettu. Kuvassa alueen eteläosan rahkoittuvaa karua lyhytkorsinevaa.

Kuva 9. Luonnontilaisella itäosalla on suursaraista nevaa ja rahkasammalpeitteistä rimmikkoa.

Kuva 10. Itäosan länsi- ja itäreunoilla vaivaiskoivu ilmestyy saranevan reunoille.

Kuva 11. Jouhisaran hallitsemaa suursaranevaa alueen kaakkoisosassa.

Kuva 12. Vasikkasuon itäosassa on kalvakkarahkasammalen hallitsemaa lyhytkorsinevaa.